

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Voorstel van Wet tot wijziging van onder meer de Wet educatie en beroepsonderwijs inzake regionale samenwerking voortijdig schoolverlaten en jongeren in een kwetsbare positie

Voorstel van wet

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de Wet educatie en beroepsonderwijs en enige andere wetten te wijzigen om de regionale samenwerking voortijdig schoolverlaten te verbeteren en uit te breiden met bepaalde doelgroepen en overlegpartijen;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

De Wet educatie en beroepsonderwijs wordt als volgt gewijzigd.

A

Artikel 1.1.3 wordt gewijzigd als volgt.

1. In het eerste lid wordt na "8.1.4 tot en met 8.2.1" ingevoegd: , 8.3.4, eerste en tweede lid, 8.3.5.
2. In het tweede lid wordt na "8.1.3 tot en met 8.2.1" ingevoegd: , 8.3.4, eerste en tweede lid, 8.3.5.

B

Aan artikel 8.1.1d wordt, onder aanduiding van de bestaande tekst als eerste lid, een lid toegevoegd, luidend:

2. In afwijking van het eerste lid staat de toelating tot opleidingen voortgezet algemeen volwassenenonderwijs tevens open voor degenen die niet meer zijn ingeschreven bij een school voor voortgezet onderwijs, in de loop van het studiejaar de leeftijd van 18 jaren bereiken en op grond van artikel 8.3.2 naar de desbetreffende opleiding zijn doorverwezen.

C

Het opschrift van hoofdstuk 8, titel 3, komt te luiden:

Titel 3. Bestrijding voortijdig schoolverlaten en volgen van jongeren in een kwetsbare positie.

D

Artikel 8.3.2 wordt gewijzigd als volgt:

1. Het opschrift komt te luiden: **Artikel 8.3.2. Bestrijding voortijdig schoolverlaten en volgen van jongeren in een kwetsbare positie door gemeente.**
2. In het eerste lid wordt de vierde volzin vervangen door: Burgemeester en wethouders volgen de deelname aan onderwijs en arbeidsmarkt van de personen, bedoeld in artikel 8.3.1, tweede lid, die de leeftijd van 23 jaren nog niet hebben bereikt. Voor de uitvoering van de eerste, tweede en vierde volzin kunnen bij ministeriële regeling nadere voorschriften worden vastgesteld.
3. In het vijfde lid, eerste volzin, wordt na "Onze Minister" ingevoegd: onverminderd artikel 8.3.4, vierde lid,.

E

Na artikel 8.3.3 worden twee artikelen toegevoegd:

Artikel 8.3.4. Regionaal programma, regionaal bestuurlijk overleg en regionale maatregelen

1. Burgemeester en wethouders in een regio als bedoeld in artikel 8.3.2, tweede lid, en de in dat lid bedoelde instellingen, scholen en organisaties stellen telkens voor een periode van vier jaren een regionaal programma op met maatregelen ter voorkoming en bestrijding van voortijdig schoolverlaten van jongeren tussen twaalf en drieëntwintig jaar. Het programma heeft mede betrekking op leer- en kwalificatieplichtigen en het volgen van de deelname aan onderwijs en arbeidsmarkt van de personen, bedoeld in artikel 8.3.2, eerste lid, vierde volzin.
2. Burgemeester en wethouders in een regio als bedoeld in artikel 8.3.2, tweede lid, en de in dat lid bedoelde instellingen, scholen en organisaties voeren regionaal bestuurlijk overleg over de totstandkoming van het regionaal programma en de uitvoering en financiering van de daarin opgenomen maatregelen. Bij het overleg worden tevens de domeinen arbeid en zorg betrokken.
3. Burgemeester en wethouders van de contactgemeente coördineren het regionaal bestuurlijk overleg, de totstandkoming van het regionaal programma en de uitvoering en financiering van de daarin opgenomen regionale maatregelen.
4. De specifieke uitkering, bedoeld in artikel 8.3.2, vijfde lid, is mede bestemd voor de kosten van het voeren van regionaal bestuurlijk overleg, de totstandkoming van een regionaal programma en de uitvoering van de daarin opgenomen regionale maatregelen.
5. Burgemeester en wethouders van de contactgemeente geven in de effectrapportage, bedoeld in artikel 8.3.2, zevende lid, aan hoe de domeinen arbeid en zorg bij het regionale bestuurlijk overleg zijn betrokken en welke resultaten hiermee zijn bereikt.

Artikel 8.3.5. Afstemmen ondersteuningsaanbod op overleg over ondersteuningsprogramma voortgezet onderwijs

Het bevoegd gezag neemt deel aan het overleg, bedoeld in artikel 17a, negende lid, tweede volzin, van de Wet op het voortgezet onderwijs, indien de instelling één of meer vestigingen heeft in het gebied van het desbetreffende samenwerkingsverband en stemt het ondersteuningsaanbod af op de afspraken die zijn gemaakt in dat overleg.

Artikel II

De Wet op de expertisecentra wordt gewijzigd als volgt:

A

Het opschrift van titel IV, afdeling 10A, komt te luiden:

Afdeling 10A. Bestrijding voortijdig schoolverlaten en volgen van jongeren in een kwetsbare positie.

B

Artikel 162b wordt gewijzigd als volgt:

1. Het opschrift komt te luiden: **Artikel 162b. Bestrijding voortijdig schoolverlaten en volgen van jongeren in een kwetsbare positie door gemeente.**
2. In het eerste lid wordt de vierde volzin vervangen door: Burgemeester en wethouders volgen de deelname aan onderwijs en arbeidsmarkt van de personen, bedoeld in artikel 162a, tweede lid, die de leeftijd van 23 jaren nog niet hebben bereikt. Voor de uitvoering van de eerste, tweede en vierde volzin kunnen bij ministeriële regeling nadere voorschriften worden vastgesteld.
3. In het vijfde lid, eerste volzin, wordt na "Onze Minister" ingevoegd: onverminderd artikel 162d, vierde lid,.

C

Na artikel 162c wordt een artikel toegevoegd:

Artikel 162d. Regionaal programma, regionaal bestuurlijk overleg en regionale maatregelen

1. Burgemeester en wethouders in een regio als bedoeld in artikel 162b, tweede lid, en de in dat lid bedoelde scholen, instellingen en organisaties stellen telkens voor een periode van vier jaren een regionaal programma op met maatregelen ter voorkoming en bestrijding van voortijdig schoolverlaten van jongeren tussen twaalf en drieëntwintig jaar. Het programma heeft mede betrekking op leer- en kwalificatieplichtigen en het volgen van de deelname aan onderwijs en arbeidsmarkt van de personen, bedoeld in artikel 162a, eerste lid, vierde volzin.
2. Burgemeester en wethouders in een regio als bedoeld in artikel 162b, tweede lid, en de in dat lid bedoelde scholen, instellingen en organisaties voeren regionaal bestuurlijk overleg over de totstandkoming van het regionaal programma en de uitvoering en financiering van de daarin opgenomen maatregelen. Bij het overleg worden tevens de domeinen arbeid en zorg betrokken.
3. Burgemeester en wethouders van de contactgemeente coördineren het regionaal bestuurlijk overleg, de totstandkoming van het regionaal programma en de uitvoering en financiering van de daarin opgenomen regionale maatregelen.
4. De specifieke uitkering, bedoeld in artikel 162b, vijfde lid, is mede bestemd voor de kosten van het voeren van regionaal bestuurlijk overleg, de totstandkoming van een regionaal programma en de uitvoering van de daarin opgenomen regionale maatregelen.
5. Burgemeester en wethouders van de contactgemeente geven in de effectrapportage, bedoeld in artikel 162b, zevende lid, aan hoe de domeinen arbeid en zorg bij het regionale bestuurlijk overleg zijn betrokken en welke resultaten hiermee zijn bereikt.

Artikel III

De Wet op het voortgezet onderwijs wordt als volgt gewijzigd.

A

In artikel 17a, negende lid, wordt na de eerste volzin ingevoegd: Het samenwerkingsverband nodigt het bevoegd gezag van een instelling als bedoeld in artikel 1.1.1, onderdeel b, van de Wet educatie en beroepsonderwijs met een of meer vestigingen in het gebied van het samenwerkingsverband uit voor het overleg met burgemeester en wethouders over het onderdeel van het ondersteuningsplan, bedoeld in artikel 17a, achtste lid, onder a.

B

Het opschrift van titel IVB komt te luiden:

Titel IVB. Bestrijding voortijdig schoolverlaten en volgen van jongeren in een kwetsbare positie.

C

Artikel 118h wordt gewijzigd als volgt:

1. Het opschrift komt te luiden: **Artikel 118h. Bestrijding voortijdig schoolverlaten en volgen van jongeren in een kwetsbare positie door gemeente.**
2. In het eerste lid wordt de vierde volzin vervangen door: Burgemeester en wethouders volgen de deelname aan onderwijs en arbeidsmarkt van de personen, bedoeld in artikel 118g, tweede lid, die de leeftijd van 23 jaren nog niet hebben bereikt. Voor de uitvoering van de eerste, tweede en vierde volzin kunnen bij ministeriële regeling nadere voorschriften worden vastgesteld.
3. In het vijfde lid, eerste volzin, wordt na "Onze Minister" ingevoegd: onverminderd artikel 118j, vierde lid,.

D

Na artikel 118i wordt een artikel toegevoegd:

Artikel 118j. Regionaal programma, regionaal bestuurlijk overleg en regionale maatregelen

1. Burgemeester en wethouders in een regio als bedoeld in artikel 118h, tweede lid, en de in dat lid bedoelde scholen, instellingen en organisaties stellen telkens voor een periode van vier jaren een regionaal programma op met maatregelen ter voorkoming en bestrijding van voortijdig schoolverlaten van jongeren tussen twaalf en drieëntwintig jaar. Het programma heeft mede betrekking op leer- en kwalificatieplichtigen en het volgen van de deelname aan onderwijs en arbeidsmarkt van de personen, bedoeld in artikel 118h, eerste lid, vierde volzin.
2. Burgemeester en wethouders in een regio als bedoeld in artikel 118h, tweede lid, en de in dat lid bedoelde scholen, instellingen en organisaties voeren regionaal bestuurlijk overleg over de totstandkoming van het regionaal programma en de uitvoering en financiering van de daarin opgenomen maatregelen. Bij het overleg worden tevens de domeinen arbeid en zorg betrokken.
3. Burgemeester en wethouders van de contactgemeente coördineren het regionaal bestuurlijk overleg, de totstandkoming van het regionaal programma en de uitvoering en financiering van de daarin opgenomen regionale maatregelen.
4. De specifieke uitkering, bedoeld in artikel 118h, vijfde lid, is mede bestemd voor de kosten van het voeren van regionaal bestuurlijk overleg, de totstandkoming van een regionaal programma en de uitvoering van de daarin opgenomen regionale maatregelen.
5. Burgemeester en wethouders van de contactgemeente geven in de effectrapportage, bedoeld in artikel 118h, zevende lid, aan hoe de domeinen arbeid en zorg bij het regionale bestuurlijk overleg zijn betrokken en welke resultaten hiermee zijn bereikt.

Artikel IV

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

Memorie van toelichting

Inhoudsopgave

Algemeen deel

1. Inleiding
2. Doel en inhoud wetsvoorstel
 - 2.1. Wettelijke regeling regionaal programma en regionaal bestuurlijk overleg gemeenten-scholen
 - 2.2. Uitbreiding specifieke uitkering vsv met regionaal programma en regionaal bestuurlijk overleg
 - 2.3. Uitbreiding regionale samenwerking vsv met volgen van leerlingen uit praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs
 - 2.4. Uitbreiding regionale samenwerking met leerplichtige leerlingen van 12 tot 18 jaar
 - 2.5. Uitbreiding toelatingsmogelijkheid vavo
 - 2.6. Uitbreiding overleg RMC-contactgemeente met partijen uit domeinen arbeid en zorg
 - 2.7. Afstemming ondersteuningsaanbod gemeenten, samenwerkingsverbanden vo en mbo-instellingen
3. Verhouding tot nationale wetgeving
4. Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid
5. Administratieve lasten
6. Financiële gevolgen voor de rijksbegroting
7. Caribisch Nederland
8. Overleg met VNG, MBO Raad en VO-raad
9. Internetconsultatie
10. Inwerkingtreding

Artikelsgewijze toelichting

ALGEMEEN DEEL

1. Inleiding

Met dit wetsvoorstel wordt de huidige wetgeving in de WEB, WEC en WVO aangepast met als doel de regionale aanpak van voortijdig schoolverlaten structureel te borgen en te verbreden naar jongeren voor wie het halen van een startkwalificatie (tijdelijk) niet haalbaar is (hierna genoemd: vervolgaanpak vsv). Het wetsvoorstel beoogt dat alle jongeren van 12 tot 23 jaar zonder startkwalificatie optimaal worden ondersteund in het vinden van een passende plek dankzij een sluitend regionaal vangnet van partijen uit onderwijs, gemeenten, zorg en arbeid.

Voortijdig schoolverlaten (hierna ook: vsv) is een groot maatschappelijk probleem. Jongeren zonder startkwalificatie zijn vaker werkloos, ontvangen vaker een uitkering, maken meer gebruik van zorg en worden vaker verdacht van een misdrijf dan jongeren met een startkwalificatie.¹ Het kabinet wil ervoor zorgen dat zoveel mogelijk jongeren met minimaal een startkwalificatie het onderwijs verlaten en met een goed perspectief de arbeidsmarkt betreden.

Voor een deel van de jongeren is het behalen van een startkwalificatie (tijdelijk) niet haalbaar. Met name voor jongeren uit het praktijkonderwijs (pro), het voortgezet speciaal onderwijs (vso), de basisberoepsgerichte leerweg van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo-bb) en de entreeopleiding en (deels) niveau 2 van het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) is extra aandacht nodig om ook hen een kansrijk toekomstperspectief te bieden. Deze jongeren bevinden zich in een kwetsbare

¹ Een startkwalificatie is een diploma op het niveau van havo, vwo of mbo-niveau-2 en hoger.

positie. Tijdens de overstap naar vervolgonderwijs of de arbeidsmarkt lopen zij extra risico om tussen wal en schip te vallen. Op die momenten hebben zij extra begeleiding nodig, van partijen uit het onderwijs, zorg én het arbeidsdomein. Om alle jongeren tussen 12 en 23 jaar zonder startkwalificatie ondersteuning te bieden is een stevige regionale samenwerking nodig die als vangnet dient. Die samenwerking is echter nog lang niet altijd sluitend.

Sinds 2002 heeft de regering hoge prioriteit gegeven aan het tegengaan van schooluitval. In dat jaar verlieten jaarlijks nog 71.000 jongeren het onderwijs zonder startkwalificatie. De aanpak van vsv is vanaf 2008 geïntensiveerd met het programma *Aanval op Schooluitval* en het afsluiten van convenanten in alle 39 regio's voor de bestrijding van voortijdig schoolverlaten (RMC-regio's) tussen onderwijsinstellingen, gemeenten en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). De vsv-aanpak bleek goed te werken. Uit de evaluatie van de vsv-aanpak blijkt dat de regionale aanpak met een bestuurlijk vsv-overleg en regionaal programma met vsv-maatregelen hebben bijgedragen aan de afname van het aantal vsv'ers.² In 2016 kwam het aantal nieuwe vsv'ers uit op 24.451, waarmee de doelstelling van maximaal 25.000 nieuwe vsv'ers in 2016 is gehaald. Dat betekent echter niet dat het probleem van voortijdig schoolverlaten duurzaam is opgelost. De komende jaren zijn er drie uitdagingen voor de aanpak van vsv.

Ten eerste is het nodig de huidige aanpak te verduurzamen. Het is geen gegeven dat het aantal nieuwe vsv'ers ieder jaar onder de 25.000 blijft. Ten tweede vallen nog steeds jaarlijks ongeveer 25.000 jongeren uit zonder startkwalificatie, wat hun perspectief op een volwaardige deelname aan de maatschappij verkleint. Dat mag niet geaccepteerd worden. Daarom heeft de regering een nieuwe doelstelling geformuleerd: in 2021 mogen er niet meer dan 20.000 vsv'ers per schooljaar zijn. Ten derde was de aanpak van vsv met name gericht op nieuwe vsv'ers, maar de vervolgaanpak vsv beoogt daarnaast ook de oude vsv'ers te begeleiden naar onderwijs en/of de arbeidsmarkt.³

Om de nieuwe doelstelling te bereiken en ook oude vsv'ers terug naar het onderwijs te begeleiden is blijvende inzet van onderwijsinstellingen, gemeenten en andere samenwerkingspartners in de regio nodig. Voortzetting van de convenanten ligt niet voor de hand omdat deze altijd als tijdelijk waren bedoeld. Daarnaast waren de convenanten bedoeld om afspraken te maken over maatregelen gericht op nieuwe vsv'ers, omdat daar de urgentie het grootst was. Hierdoor werden minder maatregelen gericht op oude vsv'ers en jongeren in een kwetsbare positie. Er is momenteel echter onvoldoende wettelijke basis om de aanpak voort te zetten en uit te bouwen. Het is daarom van groot belang om de verworvenheden van de convenantenperiode structureel te borgen.

In februari 2016 zijn de plannen voor de vervolgaanpak van vsv en jongeren in een kwetsbare positie aan de Tweede Kamer voorgelegd.⁴ Onderdeel daarvan is de verbreding van de aandacht voor de aanpak van vsv met jongeren in een kwetsbare positie. Dit laatste voornemen is al eerder in de brief *Extra kansen voor jongeren in een kwetsbare positie* van december 2014 aangekondigd.⁵

² *Monitoring en evaluatie vsv-beleid 2012-2015* (Panteia, 2015).

³ Nieuwe vsv'ers zijn jongeren tussen 12 en 23 jaar die gedurende het schooljaar het onderwijs hebben verlaten zonder startkwalificatie. Oude vsv'ers zijn jongeren tussen 12 en 23 jaar die al eerder dan het lopende schooljaar zijn uitgevallen zonder startkwalificatie.

⁴ Kamerstukken II, 2015/16, 26 695, nr. 109.

⁵ Kamerstukken II, 2014/15, 30 079, nr. 53. Het gaat om jongeren uit het praktijkonderwijs (pro), voortgezet speciaal onderwijs (vso) vmbo-basisberoepsgerichte leerweg en leerwerktraject, de entreeopleiding van het mbo en bepaalde jongeren uit mbo niveau-2. Zij hebben een vergroot risico om uit te vallen bij de overstap naar vervolgonderwijs en/of de arbeidsmarkt.

2. Doel en inhoud van het wetsvoorstel

Het voorliggende wetsvoorstel bevat zeven maatregelen die tot doel hebben om de regionale samenwerking vsv te verbeteren en uit te breiden met bepaalde doelgroepen en overlegpartijen.

2.1. Wettelijke regeling regionaal programma en regionaal bestuurlijk overleg gemeenten-scholen

Dit wetsvoorstel biedt een wettelijke basis voor het regionaal bestuurlijk overleg en het regionaal programma vsv en jongeren in een kwetsbare positie (nieuw artikel 8.3.4 Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB), 162d Wet educatie en beroepsonderwijs (WEC) en 118j Wet op het voortgezet onderwijs (WVO)). Zie paragraaf 1 voor de achtergrond van deze maatregel.

2.2. Uitbreiding specifieke uitkering vsv met regionaal programma en regionaal bestuurlijk overleg

Het wetsvoorstel bevat een basis voor een specifieke uitkering aan gemeenten voor het regionaal bestuurlijk overleg en het regionaal programma vsv (nieuw artikel 8.3.4, vierde lid, WEB, 162d, vierde lid, WEC en 118j, vierde lid, WVO). Ook op de achtergrond hiervan is al ingegaan in paragraaf 1. De nieuwe specifieke uitkering wordt onderdeel van de bestaande specifieke uitkering voor de RMC-functie.

2.3. Uitbreiding regionale samenwerking vsv met volgen van leerlingen uit praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs

In het wetsvoorstel wordt voorgesteld om de deelname aan onderwijs en arbeidsmarkt van jongeren afkomstig uit praktijkonderwijs (pro) en voortgezet speciaal onderwijs (vso) door de RMC-functie van de gemeente te laten volgen totdat ze 23 jaar worden (nieuwe volzin in artikel 8.3.2, eerste lid, WEB, 162b, eerste lid, WEC en 118h, eerste lid, WVO).

Jongeren afkomstig uit het pro en het vso hebben veelal moeite om zelf (begeleid) werk te vinden. Pro- en vso-scholen hebben al de taak om hun leerlingen voor te bereiden op de overstap naar de arbeidsmarkt, hen daarbij te ondersteunen en daarna te blijven volgen. Daarover maken ze al afspraken met gemeenten; voorheen gebeurde dat in de Wajong-netwerken. Met de inwerkingtreding van de Participatiewet is het aan gemeenten om die samenwerking voort te zetten. Die begeleiding schiet soms tekort, omdat tussen pro- en vso-scholen en gemeenten niet helder is belegd wie op welk moment verantwoordelijk is voor het volgen van de jongeren. Daardoor raakt een deel van de jongeren na verloop van tijd buiten beeld en wordt daardoor niet goed begeleid. De reden is dat zij tot het eind van het schooljaar waarin ze 16 jaar worden in beeld zijn bij de gemeente (zij zijn leerplichtig), maar daarna zijn ze uitgezonderd van de kwalificatieplicht (behalve vso-jongeren met uitstroomprofiel vervolgonderwijs). Leerlingen uit het pro en vso vallen daardoor niet onder de definitie van een voortijdig schoolverlater, waardoor ze ook niet onder de doelgroep van de RMC-functie vallen.

De taak om deze jongeren te laten volgen totdat ze 23 jaar worden, past om een aantal redenen bij de RMC-functie. Binnen de RMC-functie hebben de gemeenten de meeste jongeren in beeld: alle jongeren tussen 18 en 23 jaar zonder startkwalificatie, inclusief pro- en vso-leerlingen tussen 18 en 23 jaar zonder werk. De gemeenten kunnen snel de juiste partijen inschakelen wanneer blijkt dat een jongere hulp nodig heeft omdat deze dreigt vast te lopen bij het vinden van (duurzaam) werk of vervolgonderwijs.

Aanvullend op dit wetsvoorstel zal regelgeving worden voorbereid die mogelijk maakt dat de benodigde onderwijsgegevens van de volledige groep van jongeren van 16 tot 23 jaar behorende tot de doelgroep van vsv en jongeren in een kwetsbare positie

(rechtstreeks) aan gemeenten wordt verstrekt. De wijziging in de gegevensverstrekking wordt niet meegenomen in het voorliggende wetsvoorstel, omdat al een algehele herziening van het systeem van de gegevensverstrekking over onderwijsdeelnemers wordt voorbereid (wetsvoorstel Algemene wet onderwijs).

2.4. Uitbreiding regionale samenwerking met leerplichtige leerlingen van 12 tot 18 jaar

De WEB, WVO en WEC worden aangepast, waardoor een wettelijke basis ontstaat voor het nemen van regionale vsv-maatregelen voor de gehele vsv-doelgroep en jongeren in een kwetsbare positie. Een vsv'er is een jongere tussen 12 en 23 jaar die geen startkwalificatie heeft en niet op een onderwijsinstelling staat ingeschreven. Thans ontbreekt de basis op grond waarvan partijen in de regio worden verplicht om voor deze gehele doelgroep afspraken te maken. De huidige wettelijke taak van de RMC-contactgemeente tot het maken van afspraken over de bestrijding van vsv, betreft namelijk slechts de groep jongeren van 18 tot 23 jaar. Voor de 12- tot 18-jarigen geeft de Leerplichtwet 1969 gemeenten een taak in het bestrijden van verzuim en niet naleven van de plicht tot schoolbezoek, maar deze wet verplicht niet tot het maken van afspraken tussen scholen en gemeenten over het voorkomen en aanpakken van uitval onder deze groep.

Met de vsv-convenanten werd tot op heden al feitelijk invulling gegeven aan een vsv-aanpak die zich richt op jongeren van 12 tot 23 jaar. Met de voorgestelde verankering in de wet (artikel 8.3.4, eerste lid, WEB, 162d, eerste lid, WEC en 118j, eerste lid, WVO) gaat de regionale aanpak door en zal de bestuurlijke betrokkenheid van scholen én gemeenten voor de hele groep van 12 tot 23 jaar gelden. Hiermee wordt een wettelijke basis gecreëerd voor een de werkwijze die eerst op basis van convenanten plaatsvond, namelijk het maken van afspraken voor de hele vsv-doelgroep. De wettelijke verankering gebeurt zonder de bestaande bevoegdheden van gemeenten, bijvoorbeeld op het gebied van leerplicht, te wijzigen.

2.5. Uitbreiding toelatingsmogelijkheid vavo

Voorgesteld wordt om de toelaatbaarheidsleeftijd tot het voortgezet algemeen volwassenen onderwijs (vavo) voor jongeren met een doorverwijzing in het kader van het voorkomen en bestrijden van vsv te verlagen naar het schooljaar waarin zij 18 jaar worden (nieuw artikel 8.1.1d, tweede lid, WEB). Thans is het zo dat leerlingen die nog geen 18 jaar zijn, reeds zijn uitgeschreven bij het vo, niet meer terug kunnen (of willen) naar hun oude vo-school, maar nog wel een (hoger) vo-diploma willen halen om daarmee aan hun kwalificatieplicht te voldoen, nog niet toelaatbaar zijn tot het vavo en dreigen tussen wal en schip te vallen. Enerzijds is de minimumleeftijd voor toelating tot de volwasseneneducatie 18 jaar, anderzijds kunnen 16- en 17-jarige leerlingen uitsluitend worden uitbesteed aan het vavo indien zij staan ingeschreven aan een school voor voortgezet onderwijs.

De voorgestelde doorverwijzing vindt plaats op basis van afspraken die het college van burgemeester en wethouders van de woongemeente van de leerling maakt met betrokken scholen en organisaties in het kader van het voorkomen en bestrijden van vsv. Voor leerlingen die in het desbetreffende schooljaar nog geen 18 jaar worden, blijft de vo-school de eerst verantwoordelijke partij om deze leerlingen naar een diploma te leiden.

2.6. Uitbreiding overleg RMC-contactgemeente met partijen uit domeinen arbeid en zorg

Om te verzekeren dat in elke regio het bestaande regionaal bestuurlijk overleg vsv wordt uitgebreid met partijen uit de domeinen arbeid en zorg, wordt het betrekken van deze partijen door de coördinerende RMC-contactgemeente expliciet in de wet benoemd. Het doel hiervan is dat in elke regio de basis aanwezig is om een sluitend regionaal vangnet te vormen om maatschappelijke uitval van jongeren te voorkomen. De

aansluiting van de domeinen arbeid en zorg bij het regionaal bestuurlijk overleg vsv bevordert dat deze partijen met elkaar in contact treden om een sluitend vangnet voor jongeren vorm te geven. Er is thans geen verplichting tot deelname aan het overleg door bepaalde organisaties uit de domeinen zorg of arbeid opgenomen. Ook worden geen nieuwe verplichtingen ten aanzien van arbeidstoeleiding en zorgondersteuning voor jongeren in de wet opgenomen. Het is ook nadrukkelijk niet de bedoeling om bevoegdheden van individuele gemeenten aan te passen en samen te voegen. Het gaat juist om betere samenwerking tussen de betrokken instanties.

Jongeren in een kwetsbare positie hebben soms te maken met een opeenstapeling van problematiek. Dat betekent dat meerdere partijen zich op verschillende momenten met de ondersteuning van deze groep bezighouden. Om te voorkomen dat jongeren in een kwetsbare positie uitvallen tijdens de overstap naar vervolgonderwijs of de arbeidsmarkt is het nodig dat deze partijen op regionaal niveau afspraken met elkaar maken over hoe ze deze jongeren ondersteunen.

Aansluiting met domein arbeid

Jongeren die zonder startkwalificatie zijn uitgevallen hebben vaak moeite om zelf werk te vinden en hebben daar ondersteuning van de gemeente bij nodig. Het uitgangspunt van de aanpak van vsv blijft dat jongeren een startkwalificatie moeten behalen om hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Maar sommige jongeren gedijen beter als ze aan het werk zijn en keren soms later terug naar het onderwijs, of scholen zich via hun werk bij. De overstap van uitgevallen jongeren van onderwijs naar werk verloopt vaak niet soepel, vooral omdat er niet altijd een overdracht plaatsvindt tussen de school, de leerplicht- of RMC-ambtenaar en de dienst Werk & Inkomen die jongeren daadwerkelijk naar werk begeleidt. Daarom is het van belang dat de partijen die betrokken zijn bij het bestrijden van vsv, onderwijsinstellingen, leerplicht en RMC, afspraken maken met de dienst Werk & Inkomen van gemeenten over hoe ze willen samenwerken om de overstap naar de arbeidsmarkt van deze jongeren te versoepelen. Die afspraken zijn in 2016 onder de tijdelijke Aanpak Jeugdwerkloosheid van de ministeries van SZW en OCW tot stand gekomen en moeten nu in de regio structureel worden voortgezet. De aanpak van vsv en jeugdwerkloosheid heeft geleerd dat als partijen in de regio samenwerken, ze jongeren beter in beeld krijgen en hen gericht kunnen ondersteunen. Dat heeft ertoe geleid dat het aantal jongeren dat voortijdig de school verlaat flink is afgenomen en dat meer jongeren terug naar school zijn geleid door de gemeente.

De aansluiting met het domein arbeid is noodzakelijk om in de regio op te pakken. De problematiek van vsv en de in sommige gevallen tekortschietende aansluiting op de arbeidsmarkt van jongeren in een kwetsbare positie beperkt zich immers niet tot de grenzen van de gemeente. Bij het organiseren van regionale overleggen en het maken van bestuurlijke afspraken is een coördinerende rol weggelegd voor de RMC-contactgemeente. Dit past bij de huidige wettelijke taak van deze gemeente in het kader van de aanpak van vsv.

Aansluiting met het domein zorg

Door jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning te laten aansluiten op de aanpak van vsv kunnen problemen eerder gesignaleerd worden, waardoor uitval wordt voorkomen. Jongeren krijgen immers sneller hulp. Het onderwijs kan een deel van deze ondersteuning zelf bieden: scholen uit het voortgezet onderwijs en mbo-instellingen hebben namelijk de taak om hun leerlingen of studenten passend onderwijs te bieden. Naast het onderwijs hebben gemeenten sinds de decentralisaties een belangrijke taak in het bieden van jeugdhulp en het toeleiden en begeleiden naar (vervolg)onderwijs en/of bij het vinden van werk. Jongeren die zijn uitgevallen en eerst behoefte hebben aan jeugdhulp voordat ze weer terug kunnen naar het onderwijs, kunnen op deze manier sneller worden geholpen.

In verband met het voorgaande krijgt de RMC-contactgemeente op grond van het voorliggende wetsvoorstel de verantwoordelijkheid om andere betrokken partijen periodiek uit te nodigen voor het regionaal bestuurlijk vsv-overleg. Daarmee wordt het reeds bestaande overleg dus uitgebreid naar een regionaal overleg over jongeren in een kwetsbare positie. Daartoe wordt de bestaande taak van de RMC-contactgemeente om regionale afspraken te maken met instanties die betrokken zijn bij de aanpak van voortijdig schoolverlaten verduidelijkt door expliciet te benoemen dat de domeinen arbeid en zorg bij het overleg worden betrokken (artikel 8.3.4, tweede lid, WEB, 162d, tweede lid, WEC en 118j, tweede lid, WVO). De RMC-contactgemeente en andere partners in de regionale aanpak van vsv beslissen zelf welke partijen ze in welke fase uitnodigen. In eerste instantie valt te denken aan wethouders die verantwoordelijk zijn voor Jeugdhulp, Maatschappelijke Ondersteuning en Werk & Inkomen. Zie verder de toelichting bij artikel 8.3.4, tweede lid, WEB. Het bestrijden van vsv, toeleiding naar werk en het bieden van jeugdhulp zijn gemeentelijke taken. Het is dan ook passend dat het Rijk niet voorschrijft welke partijen regionale afspraken moeten maken, maar dit aan de gemeenten zelf overlaat.

Het Rijk ondersteunt het maken van bovengenoemde regionale afspraken door gemeenten en onderwijsinstellingen hierover te adviseren. Verder stimuleert en faciliteert het Rijk de ontwikkelingen met flankerend beleid, bijvoorbeeld door het delen van goede voorbeelden en het organiseren van kennisdelingsbijeenkomsten.

2.7. Afstemming ondersteuningsaanbod gemeenten, samenwerkingsverbanden vo en mbo-instellingen

Mbo-instellingen krijgen met de voorgestelde wetwijziging de verplichting om aan te sluiten bij het overleg tussen gemeenten en samenwerkingsverbanden passend onderwijs voor het voortgezet onderwijs in de regio waar de desbetreffende instelling één of meer vestigingen heeft. De samenwerkingsverbanden passend onderwijs voor het vo krijgen de taak om mbo-instellingen uit te nodigen voor dit overleg. Dat past binnen de ontwikkeling van een regionaal sluitend vangnet voor jongeren in een kwetsbare positie die nu al gaande is.

Het is wenselijk dat in iedere regio een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen wordt gerealiseerd, zodat jongeren een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken. Daarvoor is het noodzakelijk dat samenwerkingsverbanden passend onderwijs voor het voortgezet onderwijs, mbo-instellingen en gemeenten afspraken maken over hoe zij hun ondersteuningsaanbod vormgeven. Samenwerkingsverbanden passend onderwijs voor het voortgezet onderwijs en gemeenten zijn al wettelijk verplicht om overleg te voeren en hier afspraken met elkaar over te maken.⁶ De mbo-instellingen krijgen via deze wetwijziging de verplichting om aan te sluiten bij het op overeenstemming gericht overleg in de regio waar de desbetreffende instelling één of meer vestigingen heeft.

Sommige jongeren hebben namelijk behoefte aan extra ondersteuning van school om hun diploma te kunnen halen. De overstap naar het mbo is bovendien groot voor jongeren met een extra ondersteuningsbehoefte. Ook in het mbo moeten deze jongeren de ondersteuning krijgen die ze op dat moment nodig hebben. Buiten school krijgen ze soms ook jeugdhulp waar de gemeente voor verantwoordelijk is. Daarom is het belangrijk dat zowel het samenwerkingsverband passend onderwijs voor het vo, als de

⁶ Op basis van artikel 2.2 van de Jeugdwet voeren gemeenten en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs op overeenstemming gericht overleg over de afstemming tussen het Jeugdplan van de gemeente en het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband passend onderwijs. Het doel van dit overleg is ervoor te zorgen dat de jeugdhulp die gemeenten bieden, aansluit op de ondersteuning die de samenwerkingsverbanden aan hun leerlingen bieden.

mbo-instelling en de gemeenten met elkaar spreken over het ondersteuningsaanbod aan de jongeren in hun regio.

De mate waarin mbo-instellingen met gemeenten en samenwerkingsverbanden afspraken maken over de afstemming over de ondersteuning die al deze partijen bieden, verschilt momenteel per regio. Er zijn regio's waarin mbo-instellingen betrokken zijn bij het maken van afspraken tussen het samenwerkingsverband en de gemeenten, maar het landelijke beeld is dat het mbo niet structureel is aangesloten. Dat komt mede doordat een wettelijke verplichting hiertoe ontbreekt en partijen elkaar nog niet altijd weten te vinden. Uit een evaluatie over de invoering van passend onderwijs in het mbo blijkt ook dat mbo-instellingen voor wat betreft de afstemming met gemeenten ruimte zien voor verbetering. Dit omdat jongeren die extra ondersteuning nodig hebben gebaat zijn bij een sluitend ondersteuningsaanbod.

Om te bevorderen dat mbo-instellingen, gemeenten en samenwerkingsverbanden afspraken maken over de aansluiting van de ondersteuning die zij bieden, wordt voorgesteld om in de WEB (nieuw artikel 8.3.5) een verplichting voor mbo-instellingen op te nemen om aan te sluiten bij het overleg tussen gemeenten en samenwerkingsverbanden passend onderwijs voor het voortgezet onderwijs, maar alleen voor de regio's van samenwerkingsverbanden waar die instelling één of meerdere vestigingen heeft. De reden voor deze gebiedsbeperking is dat een verplichting voor mbo-instellingen om bij ieder overleg met gemeenten waar studenten van de instelling vandaan komen aanwezig te zijn praktisch niet uitvoerbaar is. Mbo-instellingen bieden namelijk onderwijs aan studenten uit een groot aantal gemeenten, waarmee zij verplicht zouden worden met al deze gemeenten afzonderlijk afspraken te maken. Het is nog steeds mogelijk dat mbo-instellingen aansluiten bij een overleg in een regio waar ze weliswaar geen vestiging hebben, maar waar veel studenten van de instelling vandaan komen. Verder wordt voorgesteld om in de WVO (nieuwe tweede volzin van artikel 17a, negende lid) te bepalen dat de samenwerkingsverbanden passend onderwijs de mbo-instellingen uitnodigen voor dit overleg, mits de mbo-instelling één of meerdere vestigingen heeft in het gebied van het samenwerkingsverband. Daarmee ontstaat een wederzijdse verplichting voor samenwerkingsverbanden en mbo-instellingen om met elkaar in overleg te treden.

De voorgestelde verplichting heeft alleen betrekking op de aansluiting van mbo-instellingen bij het overleg, met het doel om tot een samenhangend ondersteuningsaanbod in de regio te komen. Het is aan de betrokken partijen zelf om hier invulling aan te geven; er wordt niet bij wet voorgeschreven welke afspraken de partijen moeten maken. Dat maakt maatwerk mogelijk. Wel kan worden gedacht aan de volgende onderwerpen:

1. Hoe stellen de betrokken partijen elkaar op de hoogte van het ondersteuningsaanbod dat ze hebben?
2. Hoe zorgen de betrokken partijen ervoor dat de ondersteuning die ze individueel bieden beter op elkaar aan gaat sluiten?
3. Hoe om te gaan met individuele casuïstiek (bijvoorbeeld de warme overdracht).
4. De samenwerking met wijkteams.
5. Gezamenlijke inkoop van ondersteuning.

Waar nodig stimuleert het Rijk met flankerend beleid dat gemeenten, samenwerkingsverbanden en mbo-instellingen afspraken maken over bovengenoemde onderwerpen. Dat kan het Rijk doen door kennisdeling te bevorderen en goede voorbeelden van de samenwerking te delen. Het Rijk blijft met de betrokken partijen in gesprek om te zien welke ondersteuning nodig is om de samenwerking te stimuleren.

3. Verhouding tot nationale wetgeving

Het voorliggende wetsvoorstel vult de regelingen in de WEB, de WEC en de WVO voor het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten aan. De huidige regelingen hebben betrekking op het registreren en doorverwijzen naar onderwijs en/of arbeidsmarkt van zowel oude als nieuwe vsv'ers. Er wordt een verplichting toegevoegd tot het opstellen van een regionaal programma, het voeren van regionaal bestuurlijk overleg en het nemen van regionale maatregelen met betrekking tot vsv'ers, leerplichtigen met ongeoorloofd schoolverzuim en overige jongeren in een kwetsbare positie. De specifieke uitkering die momenteel wordt verstrekt voor vsv heeft na inwerkingtreding van het wetsvoorstel mede betrekking op deze verplichting (het macrobudget voor deze specifieke uitkering wordt in verband hiermee verhoogd). De Leerplichtwet 1969 wordt niet gewijzigd en blijft onverkort van kracht.

Het wetsvoorstel regelt dat de domeinen arbeid en zorg bij het regionaal bestuurlijk overleg worden betrokken. Dit is van belang om de meest kwetsbare jongeren zo goed mogelijk te kunnen helpen. Er is geen verplichting tot deelname aan het overleg door bepaalde organisaties opgenomen. De wetgeving op het gebied van arbeid en zorg wordt niet aangepast.

In de WVO wordt de bepaling opgenomen dat de samenwerkingsverbanden passend onderwijs voor het vo instellingen als bedoeld in de WEB uitnodigen voor het overleg dat zij met een of meer gemeenten voeren over het ondersteuningsplan, mits deze instelling één of meerdere vestigingen in het gebied van het samenwerkingsverband heeft. In de WEB wordt bepaald dat instellingen aansluiten bij dit overleg, wederom mits de instelling één of meerdere vestigingen in het gebied van het samenwerkingsverband heeft. De concrete invulling van deze bepalingen is aan de betrokken partijen overgelaten.

4. Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid

PM

5. Administratieve lasten

De administratieve lasten voor onderwijsinstellingen als gevolg van dit wetsvoorstel nemen licht af ten opzichte van de bestaande situatie. Dat komt doordat gemeenten verantwoordelijk worden voor de uitvoering en verantwoording van een deel van de maatregelen uit het regionaal programma vsv. Voorheen lag die verantwoordelijkheid volledig bij onderwijsinstellingen. Gemeenten en onderwijsinstellingen maken nu al op regionaal niveau met elkaar afspraken over de aanpak van voortijdig schoolverlaten en ondersteuning van jongeren in een kwetsbare positie en stellen een regionaal programma van maatregelen op. Onderwijsinstellingen vroegen in de vroegere aanpak van vsv subsidie aan om de maatregelen uit dat regionaal programma te bekostigen. In totaal vormen de administratieve lasten voor onderwijsinstellingen in de tijdelijke vsv-aanpak ongeveer 0,5 % van de totale subsidie. Dat percentage neemt in de vervolgaanpak licht af.

Als gevolg van dit wetsvoorstel ontvangen gemeenten een deel van de regionale middelen voor de bestrijding van vsv. De bestaande informatieverplichting daarvoor bestaat uit het (mede) opstellen van het regionaal programma en het afleggen van financiële en beleidsmatige verantwoording van die middelen. Naar inschatting liggen de administratieve lasten voor gemeenten voor de uitvoering van regionale vsv-maatregelen ook op 0,5% van het totaal beschikbare bedrag. Gemeenten hoeven geen subsidieverzoek in te dienen om de financiële middelen te ontvangen, maar leggen wel financiële en beleidsmatige verantwoording af over besteding van die middelen. De financiële verantwoording geschiedt via het SiSa-systeem: gemeenten doen dat nu al voor de bestaande specifieke uitkering. De verantwoording over de uitbreiding van deze specifieke uitkering zorgt voor een minieme verhoging in de administratieve lasten. De administratieve lasten van de beleidsmatige verantwoording door gemeente nemen af. Gemeenten leggen nu al in de RMC-effectrapportage beleidsmatig verantwoording af

over de activiteiten die ze hebben uitgevoerd; de bestaande effectrapportage wordt momenteel aangepast en treedt vanaf het schooljaar 2017-2018 in werking. Ten opzichte van de huidige RMC-effectrapportage zal de nieuwe rapportage aanzienlijk minder vragen bevatten, een grotere relatie hebben met (de maatregelen uit) het regionale programma en de regionale (bestuurlijke) overleggen en makkelijker in te vullen zijn doordat DUO al veel gegevens aanlevert. Hoewel lastig te becijferen, is de inschatting dat dit zal zorgen voor een afname in de administratieve lasten. De verplichting voor onderwijsinstellingen en gemeenten om in het regionaal vsv-overleg een besluit te nemen over toelating tot het vavo van 17-jarige leerlingen die in het komend schooljaar jaar 18 worden en niet zijn ingeschreven op een school, zal niet leiden tot een toename van de administratieve lasten voor onderwijsinstellingen, en tot een afname voor gemeenten leiden. Naar verwachting zal een dergelijke bespreking maar een enkele keer per jaar voorkomen per regio, als agendapunt in al bestaande overleggen. De besluiten die hierover worden genomen worden geadmistreerd, maar dit leidt niet tot een noemenswaardige toename in de administratieve lasten of nieuwe informatieverplichtingen.

De wetswijziging heeft geen gevolgen voor de administratieve lasten voor het bedrijfsleven.

6. Financiële gevolgen voor de rijksbegroting

De wetswijziging heeft geen financiële gevolgen voor de rijksbegroting. Onderwijsinstellingen en gemeenten ontvangen tot 2021 jaarlijks financiële middelen om regionale vsv-maatregelen mee te financieren. Gemeenten ontvangen in 2017 en 2018 een compensatie om de overgang naar de nieuwe aanpak van vsv en jongeren in een kwetsbare positie effectief te kunnen vormgeven. Daarnaast blijft de RMC-contactgemeenten een bijdrage ontvangen om de reguliere taken te kunnen uitvoeren. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de financiële middelen die onderwijsinstellingen en gemeenten ontvangen.

	2017 en 2018	2019 – 2020
Regionale middelen vsv maatregelen	84,8	82,2
Budget voor onderwijsinstellingen	30,4	30,4
Budget voor gemeenten	21,85	19,2
Middelen voor uitvoering RMC-taak	32,6	32,6

7. Caribisch Nederland

De maatregelen hebben geen betrekking op Caribisch Nederland. Caribisch Nederland heeft een eigen regeling voor de doelgroep voortijdig schoolverlaters en jongeren in een kwetsbare positie, namelijk de Wet sociale kanstrajecten jongeren BES (WSKJ BES). Deze wet is gebaseerd op de Antilliaanse Wet sociale vormingsplicht en heeft eenzelfde oogmerk als de RMC-functie. Op grond van de WSKJ BES wordt de taak die in Europees Nederland wordt verricht door de RMC-functie betreffende de doorverwijzing naar onderwijs of arbeidsmarkt, verricht door de uitvoeringinstantie van de sociale kanstrajecten van het betreffende eiland. Dit wettelijk regime past hierdoor bij de kleinschaligheid van de eilanden.

8. Advies VNG, MBO Raad, VO-raad

Over de hoofdlijnen van de vervolgaanpak vsv, waaronder de wijziging in de taakomschrijving van de RMC-functie van gemeenten, is in 2015 en 2016 op bestuurlijk niveau afgestemd met vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen (VO-raad en MBO

Raad) en gemeenten (VNG, G4, G32). Zowel onderwijsinstellingen als gemeenten steunen de voortzetting van de aanpak van voortijdig schoolverlaten en de uitbreiding van de doelgroep met jongeren in een kwetsbare positie. Gemeenten ondersteunen de wijziging van de taak van de RMC-functie van gemeenten, maar vrezen dat gemeenten de komende jaren niet over voldoende financiële middelen kunnen beschikken om de uitgebreide RMC-functie te kunnen vervullen. Mbo-instellingen verwachten in het verlengde hiervan dat niet alle gemeenten klaar zijn voor de gewijzigde taak van de RMC-functie. Daarom is afgesproken dat gemeenten een financiële compensatie ontvangen voor de jaren 2017 en 2018, om de overgang naar de nieuwe situatie goed vorm te kunnen geven. In 2019 wordt bezien of de RMC-functie van gemeenten voldoende is toegerust om de gewijzigde taak uit te kunnen voeren. Mbo-instellingen hebben daarnaast benadrukt dat gemeenten en onderwijsinstellingen overeenstemming moeten bereiken over de te nemen regionale vsv-maatregelen en de inzet van de beschikbare middelen. Dit is opgenomen in de toelichting van de wet en de Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2017.

Over de aansluiting van mbo-instellingen bij het overleg tussen samenwerkingsverbanden passend onderwijs voor het voortgezet onderwijs en gemeenten is op ambtelijk niveau overleg gevoerd met het ministerie van VWS, VNG, PO-Raad/Lecso, VO-raad en MBO Raad.

De uitbreiding van de toegankelijkheid van het vavo wordt in de wet opgenomen naar aanleiding van een verzoek hiertoe door het landelijk netwerk van vavo-scholen aan de minister.

9. Internetconsultatie

PM

10. Inwerkingtreding

Er wordt naar gestreefd om het onderhavige wetsvoorstel op 1 januari 2019 in werking te laten treden. Voor de periode tot de inwerkingtreding geldt het volgende.

Voor de periode vanaf 1 januari 2017 is de Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2017 vastgesteld. Op grond van deze regeling ontvangt de contactschool in de RMC-regio subsidie en de RMC-contactgemeente een specifieke uitkering voor het regionaal overleg en het ontwikkelen en uitvoeren van het regionaal programma. Vanaf 2018 tot de inwerkingtreding van het onderhavige wetsvoorstel wordt deze specifieke uitkering voor de RMC-contactgemeente geregeld in een algemene maatregel van bestuur.

Bij koninklijk besluit zal worden geregeld dat het artikel dat de regeling in de algemene maatregel van bestuur schrapt op hetzelfde tijdstip in werking treedt als het wetsvoorstel. Als het wetsvoorstel in werking treedt, vervalt de regeling in de algemene maatregel van bestuur en wordt de specifieke uitkering voor het regionaal overleg en het regionaal programma onderdeel van de specifieke uitkering voortijdig schoolverlaten.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel I, onderdeel A (artikel 1.1.3 WEB)

Dit onderdeel regelt dat het eerste en tweede lid van het nieuwe artikel 8.3.4 (regionaal programma en regionaal bestuurlijk overleg) en het nieuwe artikel 8.3.5 WEB (afstemmen ondersteuningsaanbod op overleg over ondersteuningsprogramma voortgezet onderwijs) regels zijn voor het bekostigd onderwijs en bekostigingsvoorwaarden voor het bijzonder onderwijs. De inspectie zal op de naleving door de onderwijsinstellingen van deze regels en bekostigingsvoorwaarden toezien.

Artikel I, onderdeel B (artikel 8.1.1d WEB)

Dit onderdeel maakt de toelating tot opleidingen voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo) mogelijk voor jongeren die in de loop van het studiejaar 18 jaar worden, het voortgezet onderwijs hebben verlaten en naar het vavo zijn doorverwezen in het kader van de bestrijding van voortijdig schoolverlaten. Deze jongeren horen tot de categorie potentiële voortijdig schoolverlaters. Zij zijn nog geen voortijdig schoolverlater omdat ze totdat ze 18 jaar worden onder de kwalificatieplicht van de Leerplichtwet 1969 vallen. Vaak kunnen of willen deze leerlingen niet meer terug naar hun oude vo-school. Omdat ze niet zijn ingeschreven aan een vo-school, vallen ze niet onder de reikwijdte van het Besluit samenwerking VO-BVE. Door toelating tot het vavo worden ze alsnog in staat gesteld om een (hoger) vo-diploma te halen. Jongeren die geen potentiële voortijdig schoolverlater zijn omdat zij een havo-diploma (dat is een startkwalificatie) hebben, kunnen niet van deze mogelijkheid gebruik maken. Zij vallen niet onder het in artikel 8.3.2, eerste lid, WEB bedoelde systeem van doorverwijzing naar onderwijs of arbeidsmarkt.

Artikel I, onderdeel C (opschrift hoofdstuk 8, titel 3, WEB)

Het opschrift van titel 3 wordt aangepast in verband met de uitbreiding van het artikel over de bestrijding van voortijdig schoolverlaten met een bepaling over het volgen van jongeren met een getuigschrift praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs.

Artikel I, onderdeel D (artikel 8.3.2 WEB)

In het artikel over het bestrijden van voortijdig schoolverlaten door de gemeente wordt een verplichting opgenomen voor burgemeester en wethouders tot het volgen van de deelname aan onderwijs en arbeidsmarkt van personen die jonger zijn dan 23 jaar en een diploma praktijkonderwijs of een diploma voortgezet speciaal onderwijs met het uitstroomprofiel arbeidsmarktgericht of dagbesteding hebben. Deze jongeren vallen op grond van artikel 8.3.1, tweede lid, WEB niet onder het begrip voortijdig schoolverlater, maar er is wel behoefte aan het volgen van deze kwetsbare groep. Zie voor een verdere toelichting paragraaf 2.3 van deze memorie van toelichting.

Aan de bepaling in artikel 8.3.2, vijfde lid, over de specifieke uitkering voortijdig schoolverlaten wordt een verwijzing toegevoegd naar het nieuwe artikel 8.3.4, vierde lid, WEB. Daarin is geregeld dat de specifieke uitkering voortijdig schoolverlaten niet meer uitsluitend bedoeld is voor de in artikel 8.3.2 WEB genoemde taken van gemeenten, maar ook voor de in artikel 8.3.4 WEB geregelde taken van gemeenten, scholen, instellingen en organisaties (het voeren van regionaal overleg en het opstellen en uitvoeren van een regionaal programma). Het voor alle gemeenten tezamen beschikbare budget voor de specifieke uitkering voortijdig schoolverlaten wordt in verband hiermee verhoogd.

Artikel I, onderdeel E (artikelen 8.3.4 en 8.3.5 WEB)

Artikel 8.3.4 WEB

Op grond van het nieuwe artikel 8.3.4, eerste lid, WEB stellen gemeenten, instellingen, scholen en organisaties op het gebied van voortijdig schoolverlaten samen een regionaal programma op met maatregelen ter voorkoming en bestrijding van voortijdig schoolverlaten van jongeren tussen 12 en 23 jaar. Het regionaal programma heeft mede betrekking op leer- en kwalificatieplichtigen. Ongeoorloofd verzuim door deze groep moet op grond van de Leerplichtwet 1969 door de woongemeente worden bestreden. In het regionaal programma kunnen aanvullende maatregelen voor deze groep worden opgenomen.

Het programma heeft tevens betrekking op het volgen van de deelname aan onderwijs en arbeidsmarkt van de hiervoor genoemde jongeren met een diploma praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs. Hierop is al ingegaan in paragraaf 2.3.

Het nieuwe artikel 8.3.4, tweede lid, WEB bepaalt dat de gemeenten, instellingen, scholen en organisaties op het gebied van voortijdig schoolverlaten regionaal bestuurlijk overleg voeren over het regionaal programma en de daarin opgenomen maatregelen. Bij dit overleg worden ook de domeinen arbeid en zorg betrokken. Hierbij valt in eerste instantie te denken aan wethouders die verantwoordelijk zijn voor Jeugdhulp, Maatschappelijke Ondersteuning en Werk & Inkomen. Vervolgens kunnen op regionaal niveau afspraken worden gemaakt met organisaties op het gebied van arbeid en zorg.

De contactgemeente coördineert de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma en het voeren van het regionaal bestuurlijk overleg (nieuw artikel 8.3.4, derde lid, WEB).

Voor de kosten van de totstandkoming en uitvoering van het regionaal programma en het voeren van regionaal bestuurlijk overleg, ontvangt de contactgemeente een specifieke uitkering als onderdeel van de specifieke uitkering voortijdig schoolverlaten (nieuw artikel 8.3.4, vierde lid, WEB). Het regionaal programma wordt al gedurende langere tijd opgesteld. Tot en met het jaar 2016 gebeurde dat op basis van convenanten en konden contactscholen subsidie aanvragen voor het opstellen van het programma en het uitvoeren van de daarin opgenomen maatregelen. Het is de bedoeling om voor de jaren 2017 en 2018 een specifieke uitkering voor het opstellen en uitvoeren van het regionaal programma én voor het voeren van regionaal bestuurlijk overleg in het leven te roepen (bij ministeriële regeling voor het jaar 2017 en bij algemene maatregel van bestuur voor het jaar 2018). Op grond van het onderhavige wetsvoorstel wordt deze specifieke uitkering onderdeel van de specifieke uitkering voortijdig schoolverlaten, bedoeld in artikel 8.3.2, vijfde lid, WEB.

Op grond van het nieuwe artikel 8.3.4, vijfde lid, WEB geven burgemeester en wethouders in de effectrapportage aan hoe partijen uit de domeinen arbeid en zorg bij het overleg zijn betrokken en welke resultaten hiermee zijn bereikt. Hiervoor is gekozen omdat de verplichting tot het betrekken van organisaties uit de domeinen arbeid en zorg nieuw is en op deze wijze door het Rijk kan worden gemonitord hoe er vorm aan wordt gegeven en welke resultaten hiermee zijn bereikt.

Artikel 8.3.5 WEB

Voor het primair en voortgezet onderwijs zijn in het kader van passend onderwijs voorschriften opgenomen in de WPO (artikel 18a) en WVO (artikel 17a) over het opstellen van een ondersteuningsplan voor leerlingen die dat nodig hebben. Eén van de voorschriften is dat het samenwerkingsverband op overeenstemming gericht overleg voert met burgemeester en wethouders. Deze stellen op grond van de Jeugdwet (artikel 2.2) een zorgplan op betreffende preventie en jeugdhulp, de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Burgemeester en wethouders voeren op hun beurt op overeenstemming gericht overleg met de samenwerkingsverbanden over het ondersteuningsplan.

Voor het mbo gelden deze voorschriften niet. Dat betekent dat jongeren met een zorgbehoefte problemen (kunnen) ondervinden bij de doorstroom van het voortgezet onderwijs naar het mbo. Immers, het mbo is niet betrokken bij het maken van deze afspraken. Daarom worden de samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs in de nieuwe tweede volzin van artikel 17a, negende lid, WVO verplicht om de mbo-instellingen met een vestiging in het gebied van het samenwerkingsverband uit te nodigen voor het overleg van gemeenten en vo-instellingen over het ondersteuningsplan.

Het voorgestelde artikel 8.3.5 WEB bepaalt in aanvulling hierop dat het bevoegd gezag deelneemt aan voornoemd overleg en de ondersteuningsvoorzieningen afstemt op de afspraken die zijn gemaakt in dat overleg. De deelname door het bevoegd gezag betreft

alleen het tot stand brengen van een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen.

Artikel II, onderdeel A (opschrift titel IV, afdeling 10A,WEC)

De toelichting op artikel I, onderdeel C, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel II, onderdeel B (artikel 162b WEC)

De toelichting op artikel I, onderdeel D, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel II, onderdeel C (artikel 162d WEC)

De toelichting op artikel I, onderdeel E, artikel 8.3.4 WEB, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel III, onderdeel A (artikel 17a WVO)

Dit onderdeel regelt dat het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs mbo-instellingen met een of meer vestigingen in het gebied van het samenwerkingsverband uitnodigt voor het overleg met burgemeester en wethouders over het ondersteuningsplan. Het uitnodigen van de mbo-instellingen betreft alleen het tot stand brengen van een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen (artikel 17a, achtste lid, onder a, WVO) en niet de overige onderdelen van het ondersteuningsplan. Mbo-instellingen met een vestiging in het gebied van het samenwerkingsverband nemen deel aan voornoemd overleg. Zie het nieuwe artikel 8.3.5 WEB. Daarin is ook bepaald dat de desbetreffende mbo-instellingen hun ondersteuningsafspraken afstemmen op de afspraken die zijn gemaakt in het overleg (zie verder paragraaf 2.7 van de memorie van toelichting en de toelichting op artikel I, onderdeel E, artikel 8.3.5 WEB).

Artikel III, onderdeel B (opschrift titel IVB WVO)

De toelichting op artikel I, onderdeel C, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel III, onderdeel C (artikel 118h WVO)

De toelichting op artikel I, onderdeel D, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel III, onderdeel D (artikel 118j WVO)

De toelichting op artikel I, onderdeel E, artikel 8.3.4 WEB, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel IV

De wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Het streven is om de wet in werking te laten treden op 1 januari 2019. De wet is dan van toepassing op de specifieke uitkering voor het jaar 2019, het regionaal overleg dat plaatsvindt vanaf het jaar 2019 en het regionaal programma dat wordt vastgesteld in 2019 en volgende jaren. Zie verder paragraaf 10 van deze memorie van toelichting.

De Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker